

k prijateljskemu pomenku, že kriči nemško časopisje o zaroti, ki jo kujejo slovenski učitelji, hoteč razdreti slogo med koroškim učiteljstvom in rotijo deželni šolski svet, naj vendar nastopi proti tem učiteljem - panslavistom. Pri teh razmerah ne kaže, ne glede na malo število in razkropljenost slovenskih učiteljev, ustanavljati slovenskega učiteljskega društva. Tudi ni med slovenskimi tovariši starih, izkušenih, v boju ojačenih mož, marveč so to samo mladi, večinoma provizorični učitelji, ki bi jih, čim nastopijo javno in se združijo v društvo, razkropili in potaknili v najzakotnejše kraje, koder bi se znabiti pri sedanjih razmerah ta ali oni izneveril svojim načelom. Zato se nam slovenskim učiteljem nikakor ne mudi z ustanovitvijo lastnega učiteljskega društva in bomo svoj čas, kadar bode naše število naraslo, v tem pogledu prevzeli sami iniciativo. Za sedaj pa je boljše, da se javnost ne peča preveč z našim gibanjem.

Slovenski koroški učitelji stojimo v tesni medsebojni prijateljski zvezi in to je najboljšje jamstvo, da se nam nobeden izmed somišljenikov ne odtuji. Ako hoče „Zaveza“ in sploh izvenkoroški Slovenci kaj storiti v prilog koroškim slovenskim učiteljem, predlagam sledeče: Skrb se naj za čim izdatnejši naraščaj slovenskih učiteljskihnikov, ki jih je danes bore malo na učiteljskem, tako da v doglednem času ne moremo pričakovati znatnega slovenskega naraščaja. Nadarjenih slovenskih fantov bi lahko dovolj spravili na učiteljske, pa so ubožnih staršev sinovi, ki sami ne premorejo potrebnih denarnih žrtev. V drugo je nujno potrebno, da dobimo v Celovcu javno ljudsko knjižnico, koder bi prvič dobili dijaki (ne samo učiteljskičniki, ampak tudi srednješolci) potrebnega čtiva, literarnega, strokovnega, znanstvenega ter bi se tem potom seznanili s kulturnimi pridobitvami in težnjami slovenskega naroda in kjer bi drugič imeli zavetišče in kraj za svoje sestanke. Upam, da nam „Prosveta“ to željo izpolni, čim prej — tem bolje. Danes pač zalagajo dijake nekateri celovski gospodje s slovenskimi knjigami, časopisi, a Bog ne daj, da bi dobil dijak kak proizvod moderne slovenske literature ali kak napreden časopis. Tretja želja je ta, da bi „Zaveza“ znižala naročnino svojih listov provizoričnim slovenskim učiteljem, ki zbog male svoje plače ne morejo izlahka žrtvovati v ta namen potrebnih novcev, a vendar živo potrebujejo narodne in stanovske izpodbuje. Tej želji bi se seve lahko oporekalo, sklicevaje se na stanovsko dolžnost in zavednost, a utemljena je v žalostnih koroških šolskih razmerah in v potrebi, da izvenkoroški Slovenci priskoče svojim rojakom na pomoč. Nadalje želimo koroški učitelji, da bi Ciril-Metodova družba ali kdorkoli oskrbel potrebnega čtiva, posebno pa mladinskih časopisov za našo deco. Shlehorni učenec, ki misli vstopiti enkrat na učiteljske, naj bi prejemal „Zvonček“, da bi se na ta način priučil slovenščini in se navdušil zanjo.

To se mi je zdelo potrebno napisati v pojasnilo našega položaja, naših potreb in zahtev.

Pismo iz Trsta.

Neverjetna malomarnost.

V Trstu in okolici se je pričelo šolsko leto 18. t. m. Navada je bila, da je mestni magistrat, oziroma občinski svet imenoval učitelje ital. narodnosti že takoj v juliju pred velikimi počitnicami, da so lahko mirno uživali počitek oni, ki so bili imenovani; a neimenovani pa so polagoma tlačili svojo jezo in nevoljo. Učitelje slov. narodnosti pa so imenovali navadno zadnji dan počitnic tako, da niso znali do zadnjega hipa, pri čem so. Imenovani so se morali z bliskovo naglostjo seliti, zapostavljeni

pa kuhati prikrito jezo. Da je tako postopanje s slovenskimi učitelji bilo nedostojno, so uvideli učitelji sami ter na lanskem zborovanju soglasno sprejeli resolucijo proti takemu zapostavljanju in malouvaževanju slov. učiteljstva to resolucijo izročili mestnemu svetu v Trstu.

V koliko je mestni svet upošteval to povsem upravičeno zahtevo, naj kaže dejstvo, da je letos mestni svet izvršil vsa imenovanja skupno, a koncem počitnic, t. j. 13. t. m. Zmotil sem se — ne vseh! Vsa italijanska in par slovenskih. Ostala slovenska se pa niso mogla izvršiti — čujte in strmite! — zaradi neverjetne malomarnosti vladnih organov, v prvi vrsti slovenskega okrajnega nadzornika, ki ni poslal pravočasno dokumentov na mestni magistrat. Dočim sta ital. nadzornika rešila mnogoštevilno aktov za italijanska imenovanja, ni se zdelo upoštevanja vredno slovenskemu nadzorniku, rešiti par aktov slovenskih kompetentov.

Jeli to storil zaradi svoje udobnosti, jeli temu kriv vladni svetnik Fabijani ali dvorni svetnik Čermak, ne vemo. Toda ne moremo drugače, nego da s tem, ki je tega kriv, temeljito obračunamo. Pozvedovali bomo in zasledovali, in če je to zakrivil oni strupeni sovražnik slovenskega šolstva, ki je v italijanskih rokah; če je to oni Kraševce, ki je poročal ministru Derschatti, da v Vrdeli in Rocolu ni Slovencev ter nam tako izposloval italijanske napise na kolodvorih, ali je pa temu kriv „pagat-ultimo“, bo imel računati z nami.

Mi moramo tem ljudem pokazati, da so že davno minuli časi, ko se je s Slovenci postopalo kakor z brezpravno „rajo“. Mi vemo, da se slovensko učiteljstvo zaveda docela svojih dolžnosti, jih vrši s pedantno natančnostjo, in hoče tudi braniti svoje pravice proti vsakomur. Če ne dosežemo drugega, bo vsaj javnost vedela za vsak krivičen korak, ne prizanašaje nikomur. V prihodnjem pismu Vam pojasnim zgodovino škedenjskega vodstva.

Iz naše organizacije.

Istra.

Iz odboreve seje „Slovenskega učiteljskega društva za koprski okraj“. Dne 23. maja t. l. je preminul nam nepozabni tovariš Štefan Debenjak. Ker mu postavijo ostali svoji nagrobni spominek, je sklenilo to društvo prispevati k trošku, zakar se je določilo pri obnem zboru 20. junija t. l. nabirati darove pri slovanskem učiteljstvu voloskega in koprškega okraja. Zaradi tega je poslal društveni odbor 24. junija dve okrožnici, in sicer eno v voloski, a drugo v koprski okraj. Do 8. t. m. so se odzvali okrožnicam s tem, da so poslali svoje darove društvu blagajniku sledeči gospodje in gospice: Ludovik Žerjav, Gizela Bellingar, Gašper Kastelic, Anton Maslo, Krist. Bogatec, Angela Slavec, Lovro Tomčić, Anton Marčelja, Josip Krančič, Josip Bertok, Anton Urbančič, Mate Šepić, Bruno Jurinčič, Anton Ryslavi, Henrik Jelušič, Fridrik Grossmann, Erna Thaler, Štefan Šiško, Gjuro Paropat in Vinko Puharič.

Ker vsaka družina želi, da ima pokojnik 2. novembra postavljen spominek, je sklenil odbor v seji 10. t. m. da vroči nabrani znesek pokojnikovi vdovi 4. oktobra t. l. Zato so naprošeni vsi oni, ki se mislijo odzvati okrožnici, naj določijo namenjene zneske društvu blagajniku Šiško, Stefanu (Hrpele p. Kozina), a ona dva, ki imata okrožnici, da jih vrne društvu predsedniku Urbančiču Antonu (Boljunc p. Boršt).

Politiški pregled.

* **Deželni zbor za Bosno in Hercegovino.** Zadnji čas z vedno večjo gotovostjo vzdržujejo vest, da se za Bosno in Hercegovino ustanovi deželni zbor. Vrše se že vse potrebne priprave.